

Tussen Paradijs en Toekomst

Nieuwsbrief van heemkundige kring Ioannes Goropius
Becanus en museum de Dorpsdokter
Extra digitale uitgave 7 juli 2008

Alida Lion herdacht met straatnaam

Rabbijn Hetty Groeneveld van de Joodse Gemeente Tilburg bij de onthulling van het straatnaambord voor Alida Lion in de Veldhoven.

'Dit initiatief is van onschatbare waarde'

Onder grote belangstelling is op zondag 6 juli in de Veldhoven in Hilvarenbeek het straatnaambordje onthuld met de tekst *'Alidapad. Alida Lion. Joods oorlogsslachtoffer. Hilvarenbeek Januari 1917 – Auschwitz November 1943'*. Aansluitend werd een hardstenen bank in gebruik genomen, een gedenkteken van de verdwenen Joodse gemeenschap in Hilvarenbeek.

Rabbin Hetty Groeneveld van de Joodse Gemeente in Tilburg, zei zeer onder de indruk te zijn van het initiatief van de heemkundige kring Ioannes Goropius Becanus, daarin gesteund door de gemeente Hilvarenbeek, om op deze wijze het verleden van de kleine Joodse gemeenschap voort te laten leven. "Dit initiatief is voor ons als Joodse gemeenschap van onschatbare waarde, omdat het niet afkomstig is uit onze eigen kring, maar van anderen", aldus Hetty Groeneveld, de eerste vrouwelijke rabbijn in Nederland.

In een aangrijpende rede schetste zij hoe de Joodse gemeenschap ook in de 21e eeuw nog altijd worstelt met de holocaust, dat het altijd weer gaat over de oorlog, maar dat men ook aan de toekomst wil denken. En dat men graag de geschiedenis levend zou willen houden, maar dat het zo moeilijk is om daar telkens weer de aandacht voor te vragen. Dat anderen, zoals in dit geval de heemkundige kring, dat doen is voor de Joodse Gemeente van grote betekenis.

Ontroerend was het moment dat de rabbijn het Kaddisj voorlas, eerst in het Hebreeuws en vervolgens in het Nederlands. Het Kaddisj is een gebed voor de overledenen. "We mogen aannemen dat het voor het eerst is dat dit gebed wordt gebeden voor Alida Lion", aldus de rabbijn. De gebeurtenis kreeg nog extra kleur door een passende muzikale bijdrage van Stephan van der Maas.

De bijeenkomst werd bijgewoond door leden van de kring, buurtbewoners en andere belangstellenden. Speciale gasten waren Jan Heersche, echtgenoot van de in 2006 overleden Corrie Cramer, en leden van de familie Cramer. Corrie, oud-voorzitter van de kring, heeft de vereniging een legaat doen toekomen. "Dat kun je als vereniging in allerlei praktische zaken steken, maar wij vonden het passender om het aan project te besteden dat voor iedereen zichtbaar is en waar de hele gemeenschap baat bij heeft", aldus de voorzitter van de heemkundige kring Rien Vermaire, die samen met Cees Prinsen, veel tijd heeft besteed aan het initiatief.

De hardstenen bank, gemaakt door de firma Mutsaerts in Oisterwijk, voorziet in de wens om het legaat duurzaam te besteden. "Bovendien is dit het jaar van het religieus erfgoed en ook daar sluit dit initiatief goed bij aan", aldus Rien Vermaire. Corrie Cramer was ook actief in de katholieke kerk en een pleitbezorger van de oecumenische gedachte. De voorzitter kondigde verder aan, dat er een kunstwerk komt te staan bij heemtuin D'n Doornhof, ter nagedachtenis aan Corrie Cramer.

Cees Prinsen is de man die met zijn onvermoeibare naspeuringen de geschiedenis van de Beekse Joodse Gemeenschap na meer dan tien jaar grotendeels heeft kunnen reconstrueren. Een eerste aanknopingspunt vormde het aardrijkskundig boekje van meester Broeders uit 1838, waarin hij melding maakt van *'de Velthoven, eene buurt welke niets merkwaardigs oplevert, dan het kerkhof der Israëlitien, waarop 4 lijken dezer Godsdienstgezindheid begraven zijn'*. Cees Prinsen heeft in de bodem nabij de kaasboerderij van Vos nog gezocht naar sporen van de begraafplaats – en niet het kerkhof – maar dat heeft niets opgeleverd. Ook al is er een oude bewoner van de Veldhoven die zegt dat hij als kind in de jaren twintig nog resten van stenen zerken heeft gezien.

Met andere naspeuringen was Prinsen wel succesvol, waarbij het meest opmerkelijke is dat hij heeft kunnen achterhalen dat Alida Lion op een klassenfoto staat die gemaakt is in 1924, toen het meisje, acht jaar oud, in de tweede klas van de lagere school aan de Koestraat zat. Alida was een dochter van Marcus Lion, die in de Paardenstraat een slagerij had. In 1926 is dat pand verkocht aan Jan Voeten en dat was, zo vertelde Prinsen zondag, een gedwongen verkoop want Lion zat in de schulden. Ria Voeten, dochter van Jan, weet zich overigens nog uit haar kindertijd te herinneren dat er in huis Hebreeuwse teksten op de muur stonden. De familie Lion is vervolgens uit Hilvarenbeek weggetrokken, waarmee een einde kwam aan de Joodse gemeenschap. Prinsen heeft kunnen achterhalen dat Alida later getrouwd is en dat ze in november 1943 vermoord is in het concentratiekamp Auschwitz .

Tijdens de bijeenkomst sprak ook wethouder Mieke Hendrixx namens het college van B. en W. van Hilvarenbeek. Ze onderstreepte dat het gemeentebestuur het plaatsen van het straatnaambord en de bank van harte ondersteunt, omdat het een goede manier is om de historie levend te houden. "We zijn daarom al eerder begonnen om op straatnamen bij personen te vermelden wie of wat hun betekenis is geweest. Zo hebben we een straat vernoemd naar Jan de Vries die in de meidagen van veertig is gesneuveld op vliegveld Ypenburg", aldus wethouder Hendrixx.

Tekst en foto's Emmanuel Naaijken
emmanuel@naaijken.nl

